

DIỄN ĐÀN MÊ CÔNG

Lưu vực Mê Công trước thách thức bảo vệ người dân và hệ sinh thái trong bối cảnh nhiều biến động

Cần Thơ, ngày 20 tháng 03 năm 2018

Sông Mê Công là một trong những dòng sông lớn nhất và có đa dạng sinh học cao nhất thế giới. Nguồn dinh dưỡng từ dòng sông đã giúp tạo nên một vùng xuất khẩu gạo, đa dạng cá tự nhiên cao nhất nhì thế giới. Hạ lưu vực sông Mê Công là nơi sinh sống của trên 60 triệu người dân, trong đó khoảng 85% là nông dân và ngư dân. Canh tác lúa nước và đánh bắt, nuôi trồng là nguồn sinh kế quan trọng của người dân trên lưu vực bên cạnh các ngành nghề liên quan, phụ trợ khác.

Lưu vực sông Mê Công là một trong những khu vực trên thế giới bị tác động mạnh mẽ nhất bởi biến đổi khí hậu. Tại các quốc gia lưu vực Mê Công, những thay đổi về đa dạng sinh học do biến đổi khí hậu gây ra sẽ tác động đến sinh kế của người dân, từ đó sẽ ảnh hưởng không nhỏ đến sự phát triển bền vững của khu vực¹. Bên cạnh đó, lưu vực sông Mê Công cũng đang và sẽ đối mặt những thay đổi mạnh mẽ về môi trường do các hoạt động phát triển trên dòng sông này, đặc biệt là các dự án thủy điện dòng chính. Hiện nay, ngoài 7 công trình đập dòng chính đã hoàn thành trên phía thượng nguồn của Trung Quốc, 11 con đập đang và sẽ xây dựng ở Hạ Lưu sông Mê Công tại Lào và Campuchia được đánh giá sẽ gây ra những tổn thất nghiêm trọng đối với nguồn phù sa, nguồn thủy sản, chất lượng nước, đa dạng sinh học... của dòng sông.

Với những tác động kép của biến đổi khí hậu và hoạt động phát triển, lưu vực sông Mê Công đang đứng trước những thách thức lớn trong thích ứng và phát triển. Điều này cũng gây rủi ro và khó khăn trong việc đạt được Mục tiêu phát triển bền vững (SDGs) mà Liên Hiệp quốc đã đặt ra, đặc biệt là các mục tiêu về xóa nghèo, xóa đói, giảm bất bình đẳng, sử dụng tài nguyên thiên nhiên một cách có trách nhiệm, hành động vì khí hậu.

Nhằm tạo cơ hội trao đổi thông tin và quan điểm về các thách thức hiện tại đối với lưu vực sông Mê Công, Tổ chức Sông ngòi Quốc tế (International Rivers – IR), Trung tâm Con người và Thiên nhiên (PanNature), Liên minh Cứu sông Mê Công (Save the Mekong coliation - StM) và Diễn đàn Môi trường Mê Công (MEF) phối hợp đồng tổ chức Diễn đàn **“Lưu vực Mê Công trước thách thức bảo vệ người dân và hệ sinh thái trong bối cảnh nhiều biến động”**. Sự kiện sẽ là nơi các đại diện cộng đồng của các quốc gia trên Hạ lưu vực sông Mê Công chia sẻ về những thay đổi đối với hệ sinh thái sông, tác động của nó đối với sinh kế và cuộc sống cũng như bày tỏ nguyện vọng và đề xuất của họ đối với các nhà hoạch định chính sách. Đây cũng là nơi để đại diện các cơ quan hữu quan và các nhà khoa học phản hồi các quan ngại, đề xuất của cộng đồng và chia sẻ thông tin về những tác động của biến đổi khí hậu và phát triển thủy điện đối với lưu vực sông Mê Công. Bên cạnh đó, Diễn đàn cũng sẽ thảo luận về các triển vọng năng lượng và đề xuất, khuyến nghị

¹ Theo Ủy ban sông Mê Công Việt Nam (Nguồn: vnmc.gov.vn)

hướng đến sự phát triển bền vững và công bằng trên lưu vực, đáp ứng Mục tiêu Phát triển Bền vững của Liên hợp quốc.

Thời gian: Từ 8h đến 17h15'.

Địa điểm: Khách Sạn Ninh Kiều, Số 2 Đường Hai Bà Trưng, phường Tân An, quận Ninh Kiều, Tp. Cần Thơ

Nội dung chương trình

Thời gian	Nội dung
8:00	Đăng ký đại biểu
8:30	Phát biểu chào mừng và khai mạc Diễn đàn
8:45	<p>Chia sẻ từ cộng đồng: Các đại diện cộng đồng lưu vực Mê Công của Thái, Lào, Campuchia và Việt Nam chia sẻ về các biến đổi môi trường, trình bày nguyện vọng và đưa ra câu hỏi, đề xuất đối với các nhà hoạch định chính sách (mỗi nhóm 10 phút chia sẻ).</p> <p><i>Điều phối: Bà Maureen Harris, Tổ chức Sông ngòi Quốc tế</i></p>
9:45	Giải lao
10:00	<p>Kết quả Nghiên cứu Hội đồng (Council Study) của MRC về tác động của phát triển thủy điện và hồi đáp các câu hỏi/quan ngại/đề xuất từ các cộng đồng. <i>Tiến sĩ Naruepon Sukumasvin, Ban thư ký Ủy ban Sông Mê Công Quốc tế</i></p> <p>Đập thủy điện và biến đổi khí hậu: các tác động trong bối cảnh thực hiện Mục tiêu Phát triển bền vững (SDGs) của Liên Hiệp Quốc. <i>TS. Lê Việt Phú, Sáng kiến Chính sách Công Hạ vùng Mê Công (LMPPI), Đại học Fulbright Việt Nam.</i></p> <p><i>Điều phối: Ông Trịnh Lê Nguyên, Giám đốc PanNature</i></p>
10:45 am	<p>Bình luận: Đại diện các tổ chức trong khu vực Câu hỏi - thảo luận chung</p> <p><i>Điều phối: Ông Trịnh Lê Nguyên, Giám đốc PanNature</i></p>
12:00	Ăn trưa
13:00	<p>Kịch tương tác về sông Mê Công của nhóm thanh niên</p> <p><i>Điều phối: Vũ Hải Linh, WARECOD</i></p>
13:45	<p>Đại diện cộng đồng Đồng bằng sông Cửu Long chia sẻ về những thay đổi của hệ sinh thái và những biến động, mất mát về sinh kế</p> <p>Đồng bằng Sông Cửu Long trước tác động của biến đổi khí hậu và các đập trên thượng nguồn <i>Dự kiến: Ts. Dương Văn Ni, Trường ĐH Cần Thơ</i></p> <p><i>Điều phối: Ông Nguyễn Minh Quang, MEF</i></p>
14:30	Thảo luận
15:00	Giải lao
15:15	Triển vọng năng lượng thay thế cho Đồng bằng sông Cửu Long và lưu vực Mê Công

	<p><i>Ông Trần Đình Sinh, Phó Giám đốc Trung tâm Sáng tạo Xanh (GreenID)</i></p> <p>Các mục tiêu phát triển bền vững và sự tham gia của công chúng <i>Bà Nguyễn Thị Hồng Vân, Mạng lưới sông ngòi Việt Nam</i></p> <p><i>Điều phối: Đại diện Liên minh Cứu sông Mê Công</i></p>
16:00	<p>Thảo luận</p> <p><i>Điều phối: Đại diện Liên minh Cứu sông Mê Công</i></p>
16:30	<p>Bản tuyên bố về Các mục tiêu phát triển bền vững của Liên hiệp quốc (SDGs), các sáng kiến cộng đồng, kêu gọi hành động. <i>Đại diện cộng đồng</i></p>
17:00	<p>Bế mạc Diễn đàn <i>Ban Tổ chức Diễn đàn</i></p>
18:00 pm	<p>Ăn tối trên du thuyền tại Bến Ninh Kiều</p>

THÔNG TIN VỀ CÁC ĐƠN VỊ TỔ CHỨC

Tổ chức Sông ngòi Quốc tế (IR) hoạt động nhằm bảo vệ sông ngòi và bảo vệ quyền của các cộng đồng phụ thuộc vào những hệ sinh thái này. IR thực hiện các sáng kiến để ngăn chặn những dự án đập có tác động tiêu cực, thúc đẩy các giải pháp về nước và năng lượng cho một thế giới công bằng và bền vững. Website: www.internationalrivers.org

Trung tâm Con người và Thiên nhiên (PanNature) là tổ chức phi lợi nhuận Việt Nam, hoạt động nhằm bảo vệ môi trường, bảo tồn sự đa dạng và phong phú của thiên nhiên, nâng cao chất lượng cuộc sống của cộng đồng địa phương thông qua tìm kiếm, quảng bá, thực hiện các giải pháp bền vững và thân thiện với môi trường. Website: www.nature.org.vn/vn

Liên minh Cứu sông Mê Công (Save the Mekong Coalition) là một mạng lưới bao gồm các tổ chức phi chính phủ, các nhóm cộng đồng, các học giả, nhà báo, văn nghệ sĩ, ngư dân, nông dân, người dân của các nước trên lưu vực sông Mê Công và trên thế giới có chung mối quan ngại về các hoạt động phát triển thủy điện trên dòng sông Mê Công và chung mối quan tâm vì sự phát triển bền vững của dòng sông này. Website: <https://savethemekong.org>

Diễn đàn Môi trường Mê Công (MEF) là tổ chức độc lập, hoạt động nhằm bảo vệ các hệ sinh thái của đồng bằng sông Cửu Long và hỗ trợ các quyền của các cộng đồng phụ thuộc vào chúng. MEF nỗ lực ngăn chặn các dự án có tác động tiêu cực và góp phần hình thành các chính sách xây dựng một đồng bằng sông Cửu Long bền vững và an toàn hơn. Website: www.mekongenvironmentforum.org